

Wpływ postępu cywilizacyjnego na wzrost popytu na usługi komunikacyjne

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wpływ postępu cywilizacyjnego na wzrost popytu na usługi komunikacyjne

Źródło: dostępny w internecie: pixabay.com, domena publiczna.

Nowe usługi komunikacyjne odgrywają coraz większą rolę we współczesnej gospodarce. Niekiedy są wydzielane jako odrębny sektor gospodarki (obok rolnictwa, przemysłu i usług). Podstawą usług komunikacyjnych (rozumianych tradycyjnie jako łączność) jest informacja wpływająca na wszelkie przejawy życia społeczno-gospodarczego. Czy można jednak powiedzieć, że wzrost popytu na usługi komunikacyjne, czyli na informację, wynika z postępu technicznego i technologicznego?

Twoje cele

- Wymienisz najważniejsze czynniki wpływające na wzrost popytu na usługi komunikacyjne.
- Przeanalizujesz rolę postępu technicznego i technologicznego we współczesnych usługach komunikacyjnych.

Przeczytaj

Postęp cywilizacyjny

Postęp cywilizacyjny to proces, którego efektem jest ciąg pozytywnych przemian, takich jak choćby rozwój gospodarczy, kulturalny, technologiczny oraz społeczny. Postęp cywilizacyjny był obecny od początku ludzkości.

Rodzaje usług związanych z postępem cywilizacyjnym

Usługi uczestniczą w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB). W państwach wysoko rozwiniętych ten dział gospodarki odpowiada za 60–70% PKB. To dzięki nim możliwa jest m.in. wymiana handlowa między krajami, kooperacja przedsiębiorstw czy rozwój turystyki. To, ile osób pracuje w usługach, określa poziom rozwoju gospodarczego danego kraju. Sprawne funkcjonowanie usług, ich wysoka różnorodność podwyższają jakość życia, pomagają w organizacji codziennych zajęć i zapewniają zaspokajanie rozmaitych potrzeb materialnych i niematerialnych.

W krajach wysoko rozwiniętych zakres usług jest ogromny, co stwarza problemy z ich jednoznaczną klasyfikacją. Obserwuje się rozwój usług wyspecjalizowanych. Wzrost zamożności społeczeństw pobudza zapotrzebowanie na turystykę, kulturę, gastronomię oraz handel hurtowy i detaliczny oferujący szeroką gamę towarów. Dużą wagę przywiązuje się do rozwoju szkolnictwa wyższego i placówek naukowo-badawczych, które podejmują współpracę z zakładami przemysłu high-tech. Wzrost roli usług dla firm i biznesu z branży bankowości, finansów, marketingu, reklamy czy usług teleinformatycznych spowodował wydzielenie się czwartego sektora gospodarki. Sektor ten bywa nazywany informacyjnym, gdyż w dużym stopniu związany jest ze zdobywaniem, przetwarzaniem i dostarczaniem informacji.

Usługi nowoczesne:

- finansowe – bankowe, inwestycyjne i ubezpieczenia,
- usługi edukacyjne – kształcenie zasadnicze, wyższe oraz działalność naukowa.

Usługi bankowe to czynności, które oferują instytucje bankowe, a ich grupą docelową są klienci indywidualni oraz firmy. Do usług bankowych zalicza się obsługę kasową klientów, obsługę inwestycyjną oraz obsługę produktów bankowych. Banki gromadzą fundusze należące do obywateli i przedsiębiorstw w danym kraju. W systemie bankowym przeprowadzane są również następujące operacje pieniężne:

- usługowe – prowadzenie rachunków bankowych klientów oraz dokonywanie przelewów,

- czynne – udzielanie pożyczek,
- bierne – gromadzenie środków finansowych.

Giełda to rodzaj rynku, który charakteryzuje się wysokim poziomem rozwoju i efektywnością. Pozwala na określenie ceny instrumentów w sposób obiektywny. Ważną cechą giełd jest koncentracja popytu oraz podaży, określony i standardowy rodzaj podmiotu oraz cykliczne odbywanie się sesji.

Budynek giełdy NYSE przy Wall Street

Źródło: MarshalN20, dostępny w internecie: commons.wikimedia.org, licencja: CC BY-SA 3.0.

Usługi ubezpieczeniowe pozwalają na pozyskanie odszkodowania za straty poniesione w majątku lub zdrowiu w postaci pieniędzy pochodzących ze składek.

Ubezpieczenia osobowe to rodzaj ubezpieczeń mających na celu zapewnić określone pokrycie (pełne lub częściowe) zapotrzebowania finansowego, które zostało zaburzone w wyniku zdarzeń losowych (np. choroba, kalectwo lub śmierć).

Ubezpieczenie majątkowe to rodzaj ubezpieczenia mający na celu pokrycie strat materialnych poniesionych w wyniku jakiegoś zdarzenia. Wyróżnia się m.in. ubezpieczenia morskie, budynków od ognia czy mieszkania od kradzieży.

Usługi edukacyjne wpływają na kształtowanie oraz rozwój społeczeństwa na świecie, powodując wzrost produktu krajowego brutto. Edukacja to ogół czynności i procesów mających na celu przekazywanie wiedzy, kształtowanie określonych cech i umiejętności.

Działalność badawczo-rozwojowa – kraje wysoko rozwinięte przeznaczają ogromne środki finansowe na prowadzenie badań, ponieważ przyczyniają się one do opracowywania nowych produktów i technologii.

Telekomunikacja to rodzaj nauki oraz techniki, a także działalności ludzkiej; zajmuje się dostarczaniem informacji na odległość z wykorzystaniem przede wszystkim sygnałów elektrycznych. Telekomunikację można podzielić ze względu na typ przekazywanej wiadomości na:

- telefonię (głównie dźwięki mowy),
- radiofonię (dźwięki mowy i muzyki),
- telegrafię (znaki pisma), symilografię (obrazy nieruchome),
- telewizję (obrazy ruchome wraz z towarzyszącym im dźwiękiem),
- telemetrię (dane pomiarowe),
- telemechanikę (impulsy sterujące),
- teledację (dane cyfrowe).

Rozwój komunikacji

Komunikacja to dział gospodarki zajmujący się przemieszczaniem (przewożeniem, przenoszeniem, przesyłaniem) ładunków, osób i informacji. Komunikację można podzielić na:

- **transport** – przemieszczanie ładunków i ludzi przy pomocy różnych środków transportu (np. samochodów, pociągów, samolotów, statków, rurociągów), a dawniej także zwierząt;
- **łączność** – przekazywanie informacji przy pomocy poczty, telefonu, telegrafu, radia, telewizji, internetu i innych środków łączności.

Rozwój komunikacji jest ściśle powiązany z poziomem gospodarczym regionu. Na obszarach słabo rozwiniętych pod względem gospodarczym najważniejszą rolę odgrywa transport, zwłaszcza przewóz surowców i produktów. Wraz z rozwojem gospodarki rośnie rola łączności. Postęp, jaki dokonuje się wraz z globalizacją, wymusza coraz szybszy dostęp do wiedzy i coraz sprawniejsze przesyłanie informacji. Także życie codzienne (zwłaszcza na obszarach najbardziej rozwiniętych) ulega stopniowym przemianom. Coraz częściej dokonuje się zakupów w sklepach internetowych, opłaca rachunki czy obsługuje konto bankowe poprzez sieć.

Transport można podzielić na:

- lądowy: drogowy, kolejowy, zaprzęgowy, juczny, pieszy;
- wodny: śródlądowy, morski;
- powietrzny: lotniczy, kosmiczny;
- międzynarodowy: przesyłowy.

Rozwój transportu w turystyce

Rozwój transportu spowodował zwiększenie się mobilności społeczeństw i skrócenie czasu podróży. Zwiększyła się też dostępność komunikacyjna wielu zakątków globu. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na rozwój turystyki stał się internet, który pozwala rezerwować miejsca online i robić przelewy bankowe, co skraca czas potrzebny na przygotowanie podróży.

Port lotniczy Atlanta – Hartsfield-Jackson. Największy port lotniczy na świecie

Źródło: C. Butz, dostępny w internecie: commons.wikimedia.org, licencja: CC BY-SA 3.0.

Rozwój lotnictwa

Początki lotnictwa datuje się na pierwszą dekadę XX w., jednak do przewozu ładunków samoloty zaczęto wykorzystywać dopiero ok. 20 lat później. Szybki rozwój tego transportu w drugiej połowie ubiegłego wieku był możliwy dzięki ciągłemu postępowi technicznemu. Obecnie transport lotniczy jest najnowocześniejszą i jednocześnie najdynamiczniej rozwijającą się gałęzią transportu. Wynika to z następujących cech:

- największej sieci infrastrukturalnej ze wszystkich gałęzi transportu,
- stosunkowo małego wpływu na środowisko naturalne,
- najmniejszej ilości zdarzeń katastrofalnych, czyli stosunkowo największego bezpieczeństwa ze wszystkich gałęzi transportu.

Prawidłowe funkcjonowanie transportu lotniczego wymaga dużych nakładów finansowych oraz zatrudnienia osób o wysokich kwalifikacjach (pilotów, pracowników obsługi naziemnej). Dlatego też intensywny rozwój tej gałęzi transportu dotyczy głównie krajów wysoko rozwiniętych, zwłaszcza o dużych powierzchniach. Potęgą w transporcie lotniczym są Stany Zjednoczone, na które przypada ponad $\frac{1}{3}$ światowych przewozów lotniczych. W USA ma swoje siedziby pięć największych, biorąc pod uwagę liczbę pasażerów, linii lotniczych. Są to: American Airlines, Southwest Airlines, Delta Air Lines,

United Airlines i Northwest Airlines. Do największych na świecie towarzystw lotniczych zalicza się również: Lufthansę, Air France, KLM, Sabenę, Iberię, JAL, Australia Airlines i Air India. Podobnie jak towarzystwa lotnicze innych krajów, są one zrzeszone w International Air Transport Association (IATA).

W ostatnich latach ważną rolę w przewozach pasażerów odgrywają tanie linie lotnicze. Oferują one stosunkowo niskie ceny dzięki:

- korzystaniu z tańszych w obsłudze lotnisk położonych daleko od miast,
- rezygnacji z bezpłatnych posiłków na pokładzie,
- ograniczeniu bagażu podróżnych,
- zmniejszeniu do niezbędnego minimum liczby członków załogi,
- skróceniu czasu pobytu na lotnisku,
- zagęszczeniu miejsc w samolotach,
- sprzedaży biletów przez internet i telefon.

Największymi tanimi liniami lotniczymi w Europie są m.in. Air Berlin, TUI fly, Germanwings, easyJet, Ryanair, Wizz Air i Norwegian. W światowej komunikacji lotniczej największe znaczenie mają transatlantyckie połączenia między Europą a Ameryką Północną, przeloty ze Stanów Zjednoczonych do Ameryki Łacińskiej i na Daleki Wschód oraz połączenia krajów europejskich z Bliskim i Dalekim Wschodem oraz Australią. Największe porty lotnicze ulokowane są na głównych szlakach lotniczych, w pobliżu wielkich aglomeracji miejskich, nierzadko w bezpośrednim sąsiedztwie stolic.

Rozwój nowych kierunków w turystyce

W trosce o zadowolenie klientów organizatorzy turystyki urozmaicają oferty, proponując:

- turystykę kwalifikowaną, związaną z aktywnością sportową, wymagającą od uczestników fizycznego i psychicznego przygotowania,
- turystykę biznesową i kongresową (podróże w interesach),
- turystykę handlową (wyjazdy na zakupy),
- turystykę motywacyjną, czyli wyjazdy turystyczne organizowane przez pracodawców dla pracowników,
- wyjazdy na imprezy sportowe i muzyczne,
- agroturystykę.

Ruch turystyczny na świecie

Po II wojnie światowej nastąpił gwałtowny wzrost ruchu turystycznego. Do najczęściej odwiedzanych krajów należą: Francja, Hiszpania, Stany Zjednoczone, Chiny i Włochy. Przyczyny wzrostu ruchu turystycznego to:

- postęp techniczny (rozwój infrastruktury i transportu), skracanie czasu podróży,
- zwiększenie potrzeb regeneracji sił w związku z tempem życia i odczuwanym stresem,
- zmiany demograficzne (coraz więcej ludzi starszych dysponuje czasem wolnym),
- intensywny rozwój gospodarczy, bogacenie się społeczeństw,
- rosnąca urbanizacja wymuszająca poszukiwanie nowych miejsc wypoczynku,
- stabilizacja sytuacji politycznej na świecie, wzrost bezpieczeństwa podróżowania,
- zróżnicowanie i atrakcyjność oferty turystycznej, reklama,
- wzrost wykształcenia i zainteresowania poznawaniem świata.

Słownik

usługi

dział gospodarki narodowej związany z podejmowaniem czynności o charakterze nieprodukcyjnym (nietworzących nowych dóbr materialnych); służą one zaspokojeniu materialnych i niematerialnych potrzeb ludzi lub określonych organizacji

wykluczenie cyfrowe

brak dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych; przyczyną może być miejsce zamieszkania, brak infrastruktury, nieumiejętność obsługi urządzenia, względy kulturowe

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem. Napisz, jak postęp cywilizacyjny wpływa na rozwój komunikacji. Z jakich nowoczesnych form komunikacji korzysta się w Twojej okolicy?

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PUgj6cg7B>

Wpływ postępu cywilizacyjnego na wzrost popytu na usługi komunikacyjne

Postęp cywilizacyjny zwiększa popyt na usługi komunikacyjne, wymusza coraz szybszy dostęp do wiedzy i sprawniejsze przesyłanie informacji. W codziennym życiu coraz częściej wykorzystujemy łączność. Dokonujemy zakupów w sklepach internetowych i opłacamy rachunki za pomocą wirtualnych kont. Rozwój łączności daje nam możliwość kontaktu z urzędnikami, wykupienia e-recepty czy otrzymania zwolnienia lekarskiego, a to wszystko bez wychodzenia z domu. Dzięki rozwojowi sieci komputerowych można błyskawicznie tworzyć i przekazać informacje na odległość. Bez wychodzenia z domu możliwa jest nawet nauka i praca. Obecnie coraz bardziej popularna staje się tak zwana telepraca, czyli praca wykonywana w miejscu zamieszkania, z wykorzystaniem dostępu do internetu. Niektóre zadania można wykonywać, nie opuszczając własnego pokoju. Istnieją także różne usługi świadczone tylko przez internet. Z rozwojem komunikacji jest związany także offshoring, czyli przenoszenie niektórych procesów biznesowych poza granice kraju w celu zmniejszenia kosztów. Firmy nawiązujące współpracę z innymi mogą znajdować się w dowolnym miejscu na świecie. Najważniejszym celem offshoringu jest uzyskanie znacznych oszczędności kosztowych, a także dostęp do wykwalifikowanej siły roboczej i zachowanie pełnej kontroli nad firmą. Do offshoringu zachęcają niższe podatki oferowane przez różne państwa. Również w edukacji coraz częściej wykorzystuje się nowoczesne formy łączności. Uczniowie mogą korzystać z interaktywnych podręczników, programów czy platform e-learningowych, nauczyciele wykorzystują e-dzienniki, a uczelnie mogą przeprowadzać elektroniczną rekrutację na studia. Postęp cywilizacyjny ma też wpływ na rozwój różnych form transportu. Następuje wzrost wymiany handlowej, a dzięki szybszemu przewozowi osób zwiększa

się ich mobilność, co ułatwia pracę związaną z podpisywaniem różnego rodzaju umów, nadzorem czy wyjazdami na szkolenia. Wraz z postępem cywilizacyjnym rośnie również liczba wyjazdów turystycznych. Ludzie mogą korzystać z porównywarek cen, aby wybrać najkorzystniejszą dla siebie ofertę. W ostatnich latach nastąpił znaczny rozwój transportu lotniczego. Pojawiły się tanie linie, które oferują połączenia z wieloma miejscami na świecie. Duże znaczenie ma też szybka kolej, rozwinęła się sieć dróg i autostrad. Wszystko to po to, byśmy mogli przemieszczać się szybko i bezpiecznie.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Komunikacja dzieli się na:

☐ rzeczową i osobistą.

☐ bliską i daleką.

☐ miejską i wiejską.

☐ transport i łączność.

Ćwiczenie 2

Dopasuj nazwę szybkiej kolei do państwa, w którym się znajduje.

TGV

Japonia

ICE

Polska

SCMaglev

Francja

Pendolino

Niemcy

AVE

Hiszpania

Ćwiczenie 3

Dopasuj kraje do zarejestrowanych na ich terenie linii lotniczych.

Delta	Szwecja
Lufthansa	Holandia
SAS	Niemcy
Saudia	USA
British Airways	Wielka Brytania
KLM	Arabia Saudyjska
All Nippon	Japonia

Ćwiczenie 4

Do każdej sytuacji dobierz odpowiedni rodzaj transportu.

- Student chce dotrzeć na uczelnię ze strefy podmiejskiej do centrum miasta –
- Przetransportowanie tysiąca kartonów ze sprzętem elektronicznym z Chin –
- Przewiezienie kilkudziesięciu ton węgla z Ukrainy do Polski –
- Transport turystów z Warszawy na Malte –
- Weekendowy wyjazd za miasto –

samochód osobowy

samolot

tramwaj

kolej

statek

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, dlaczego wraz z rozwojem cywilizacji wzrasta rola łączności?

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij wzrost znaczenia transportu szynowego.

Ćwiczenie 7

Wyobraź sobie, że cofasz się w czasie o 30 lat. Opowiedz nowym znajomym, jakie osiągnięcia komunikacyjne wykorzystujesz w swoim życiu, o których oni jeszcze nie słyszeli.

Ćwiczenie 8

Czym różni się offshoring od outsourcingu?

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autorki: Magdalena Filewicz

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Wpływ postępu cywilizacyjnego na wzrost popytu na usługi komunikacyjne

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum, zakres podstawowy, klasa II

Podstawa programowa

XII. Usługi: zróżnicowanie sektora usług, rola usług komunikacyjnych, edukacyjnych, finansowych i turystycznych oraz wymiany towarowej w rozwoju społeczno-gospodarczym, rodzaje transportu, atrakcyjność regionów turystycznych świata.

Uczeń:

2) przedstawia stopień zaspokojenia potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- wymienia najważniejsze czynniki wpływające na wzrost popytu na usługi komunikacyjne,
- analizuje rolę postępu technicznego i technologicznego we współczesnych usługach komunikacyjnych.

Strategie nauczania: odwrócona klasa, konstruktywizm, konektywizm

Metody i techniki nauczania: ćwiczeń przedmiotowych, z użyciem komputera, pogadanka, dyskusja

Formy zajęć: praca indywidualna, praca w grupach, praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu, zasoby multimedialne zawarte w e-materiale, tablica interaktywna/tablica

Materiały pomocnicze

Palka D., Stecuła K., *Postęp technologiczny – dobrodziejstwo czy zagrożenie?*, PTZP.org.pl (dostęp 16.03.2021).

PRZEBIEG LEKCJI

Przed lekcją nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie prezentacji w oparciu o informacje zawarte w sekcji „Przeczytaj” (w grupach).

Faza wprowadzająca

- Nauczyciel prezentuje temat oraz cele zajęć, ustalając razem z uczniami kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna

- Przedstawienie prezentacji przygotowanych przez uczniów. Po każdej prezentacji następuje klasowa dyskusja.
- Nauczyciel prosi, aby wybrany uczeń przeczytał polecenie z sekcji „Audiobook”. Następnie prosi uczniów, aby podzielili się na grupy i opracowali w nich odpowiedzi. Po upływie ustalonego wcześniej czasu przedstawiciel wskazanej (lub zgłaszającej się na ochotnika) grupy prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udzielając uczniom także informacji zwrotnej.
- Uczniowie rozwiązują ćwiczenia z sekcji „Sprawdź się”. Po ukończeniu pracy wybrane osoby prezentują odpowiedzi.

Faza podsumowująca

- Omówienie ewentualnych problemów z wykonaniem ćwiczeń i poleceń z sekcji „Sprawdź się”.
- Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabsze strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.
- Nauczyciel ocenia przygotowane prezentacje oraz pracę uczniów podczas lekcji, biorąc pod uwagę ich zaangażowanie i możliwości.
- Wybrany uczeń podsumowuje zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa

- Praca pisemna: „Wyobraź sobie, że podróżujesz w czasie. Trafiasz do XXII wieku. Opisz, z jakimi udogodnieniami się spotykasz. Pamiętaj, by trzymać się zasady prawdopodobieństwa”.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Audiobook może zostać wykorzystany w trakcie zajęć poświęconych znaczeniu usług komunikacyjnych w rozwoju społeczno-gospodarczym świata (zakres podstawowy: XII. 3).